

บทความวิจัย

แนวทางการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการประเมินคุณค่าในวิชา
กฎหมายภาษีอากร 2*

Guidelines for Developing Analytical and Evaluation Skills
in Tax Law II Curriculum

กฤษรัตน์ ศรีสว่าง¹

Kritsarat Srisawang²

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เลขที่ 15 ถนนกาญจนาภิเษย

อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110

Faculty of law, Prince of Songkla University, 15 Karnjanavanich Rd.,

Hat Yai, Songkhla 90110

* Corresponding author E-mail: kritsarat.sr@gmail.com

(Received: 3 มิถุนายน 2563 ; Accepted: 10 พฤศจิกายน 2563)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาวิเคราะห์แนวคิดการเรียนรู้ในยุคใหม่
ของนักศึกษา และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในวิชากฎหมายภาษีอากร 2 ของหลักสูตร
นิติศาสตรบัณฑิต และเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะการวิเคราะห์และการประเมิน

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิจัย เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการ
ประเมินคุณค่าโดยการใช้ปัญหาเป็นฐานการเรียนรู้ในวิชากฎหมายภาษีอากร 2” มหาวิทยาลัยสงขล
านครินทร์, 2562.

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษรัตน์ ศรีสว่าง คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

² Assistant Professor Kritsarat Srisawang, Faculty of law, Prince of Songkla University

คุณค่าโดยใช้ปัญหาเป็นฐานการเรียนรู้ ด้วยวิธีการวิจัยเอกสาร วิจัยเชิงคุณภาพและวิจัยเชิงปริมาณ ประกอบกับการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก การวิเคราะห์สมุดคำตอบ การสอบปลายภาค ผลการทดสอบย่อยในชั้นเรียนและรายงานผลการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า การทำให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ใหม่ เกิดทักษะความชำนาญ จนส่งผลทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ การตัดสินใจและการกระทำนั้น ประกอบด้วยวิธีการอย่างหลากหลายขึ้นอยู่กับแนวคิดหรือทฤษฎีการเรียนรู้ที่นำมาปรับใช้ ในวิจัยฉบับนี้ได้เลือกศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ของ Benjamin Bloom เฉพาะทักษะการคิดวิเคราะห์ และการประเมินคุณค่า โดยนำมาปรับใช้กับการจัดการเรียนการสอนในวิชากฎหมายภาค 2 ของคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ผู้วิจัยได้เสนอแนะกระบวนการและขั้นตอนการพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ และการประเมินคุณค่า โดยการใช้ปัญหาเป็นฐานการเรียนรู้ ประกอบด้วยกระบวนการหลักสามขั้นตอนดังนี้ 1) การเตรียมการจัดการเรียนการสอนประกอบด้วย การจัดทำแผนการสอน การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้และการวัดผล การเรียนรู้ 2) การดำเนินการจัดการเรียนการสอนประกอบด้วย การปฏิบัติตามแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รูปแบบการวัดผลการเรียนรู้ และกำหนดเวลาวัดผล การเรียนรู้ และ 3) การสรุปผลและวิเคราะห์การจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย การสรุปผลการเรียนรู้และการวิเคราะห์การจัดการเรียนการสอน

คำสำคัญ: วิจัยในชั้นเรียน, นักศึกษากฎหมาย, ทฤษฎีการเรียนรู้, กระบวนการเรียนรู้, ทักษะการคิดวิเคราะห์

ABSTRACT

This research aims to study undergraduate's learning concept in the new age and expected learning achievement in the Tax Law II class in Bachelor of Laws Program and to provide the development of analytical and appraisal skills on a basis of the Problem-based Learning method. These

objectives will be fulfilled with documentary research, qualitative and quantitative research, as well as analysis of in-depth interview, analysis of answer, final examination, quiz and study report.

The study found that the encouragement which ensures a learner gains new knowledge and has enough competences to change his/her attitude, decision and action, consists of varied methods depended on the applied learning concepts and theories. This research studied Benjamin Bloom's learning theory regarding critical thinking and appraisal. The theory was employed in Tax Law II class in Bachelor of Laws Program, Prince of Songkla University.

The author proposes the process and step of the development of analytical and appraisal skills on a basis of the Problem-based Learning method. This consists of three procedures as follows. 1) Preparing the learning management with lesson plan, learning objective determination, design of learning activity and assessment of learning outcomes; 2) Learning management with the lesson plan, learning activity, formant of assessment of learning outcomes and schedule of assessment of learning outcomes; and 3) Summary and analysis of learning management with learning summary and instruction analysis.

Keywords: Classroom research, Law Student, Learning Theory, Learning Process, Critical thinking skill

ความนำ

การศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการวิเคราะห์ และการประเมินคุณค่าให้กับนักศึกษา โดยใช้ปัญหาเป็นฐานการเรียนรู้ในวิชากฎหมายภาษีอากร 2 เป็นการศึกษาปัญหากรณีผู้สอนสามารถสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์และการประเมินคุณค่าให้กับนักศึกษาโดยใช้ปัญหาเป็นฐานการเรียนรู้ในวิชากฎหมายภาษีอากร 2 ได้อย่างไรบ้าง การศึกษาดังกล่าวนี้นี้มีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาวเคราะห์แนวคิดการเรียนรู้ในยุคใหม่ของนักศึกษา และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในวิชากฎหมายภาษีอากร 2 ของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต และเพื่อวิเคราะห์หาแนวทางการพัฒนาทักษะการวิเคราะห์และการประเมินคุณค่า โดยใช้ปัญหาเป็นฐานการเรียนรู้ในวิชากฎหมายภาษีอากร 2 โดยกำหนดสมมติฐานของการศึกษาคือ ผู้สอนสามารถสร้างทักษะการวิเคราะห์และการประเมินคุณค่าให้กับนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานการเรียนรู้ในวิชากฎหมายภาษีอากร 2 ได้หลากหลายวิธี เช่น การฝึกปฏิบัติการทำกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นต้น สำหรับระเบียบวิธีการวิจัยประกอบด้วย การวิจัยเอกสารเกี่ยวข้องทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ การวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกตัวแทนอาจารย์ผู้สอนวิชากฎหมายภาษีในมหาวิทยาลัย และการวิจัยเชิงปริมาณโดยกำหนดประชากรเป็นนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ที่ลงทะเบียนวิชากฎหมายภาษีอากร 2 ระหว่างปีการศึกษา 2559-2562 และกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยข้อสอบปลายภาค ข้อสอบทดสอบย่อยในชั้นเรียน และรายงานผลการศึกษานักศึกษา มาวิเคราะห์หาค่าสถิติอย่างง่าย จากการศึกษาสามารถสรุปผลการศึกษาดังต่อไปนี้

แนวคิดการเรียนรู้ในยุคใหม่ของนักศึกษา

กระบวนการเรียนรู้ (Learning process) หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในองค์ความรู้ใหม่ เกิดทักษะความชำนาญจนส่งผลทำให้

มีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ การตัดสินใจและการกระทำของผู้เรียน³ โดยการทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในองค์ความรู้ใหม่ เกิดทักษะความชำนาญส่งผลทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ การตัดสินใจและการกระทำนั้น ประกอบด้วยวิธีการหรือลำดับขั้นตอนอย่างหลากหลายขึ้นอยู่กับแนวคิดหรือทฤษฎีการเรียนรู้ที่นำมาปรับใช้

ทั้งนี้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 3 ด้าน ได้แก่ วัตถุประสงค์การเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้⁴ ดังนั้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนจึงต้องพิจารณาทั้ง 3 ด้านข้างต้น กล่าวคือ การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ในรายวิชา การจัดการเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ ตั้งแต่การกำหนดหลักสูตร รายวิชาและการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนวิธีการและหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

แนวคิดการเรียนรู้ในยุคใหม่ของนักศึกษาในวิจัยฉบับนี้ได้เลือกศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ของ Benjamin Bloom (Bloom) ซึ่งถือเป็นทฤษฎีที่ถูกอ้างอิงอย่างแพร่หลาย (The original taxonomy) โดย Bloom จำแนกจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ออกเป็น 3 ด้าน⁵ คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive domain) ด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน (Psychomotor domain) และด้านจิตใจ (Affective domain)

นอกจากนี้ การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้พิจารณาเฉพาะทักษะการคิดวิเคราะห์ (Analyze) และการประเมินคุณค่า (Evaluate) มาปรับใช้กับการวิจัยตามทฤษฎี

³ IGI Global, “What is Learning Process,” <https://www.igiglobal.com/dictionary/analyzing-farmers-learning-process-in-sustainable-development/16939> (accessed April 13, 2020).

⁴ ศศิธร บัวทอง, “การวัดและประเมินทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21,” *Veridian E-Journal ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ* 10, ฉ.2 (พฤษภาคม – สิงหาคม 2560): 1857.

⁵ Vanderbilt University, “Bloom’s Taxonomy,” <https://cft.vanderbilt.edu/guides-sub-pages/blooms-taxonomy/> (accessed April 13, 2020).

การเรียนรู้ด้าน Cognitive domain ของ Bloom⁶ โดยทักษะการคิดวิเคราะห์ หมายถึง การแยกความคิดออกเป็นส่วน ๆ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความชัดเจนของระดับทางความคิด ที่ถูกแสดงออกมา ดังการใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้นักศึกษาเกิดทักษะ ความชำนาญด้านต่าง ๆ เช่น กิจกรรมการเรียนรู้โดยมีเป้าหมายการแบ่งแยก (Differentiating) การจัดระบบ (Organizing) การเชื่อมโยง (Relate) การเปรียบเทียบ (Compare) การเทียบเคียง (Contrast) การตรวจสอบ (Examine) การทดลอง (Experiment) การตั้งคำถาม (Question) หรือการให้เหตุผล (Attributing) เป็นต้น

ส่วนการประเมินคุณค่า (Evaluate) ตามทฤษฎีการเรียนรู้ด้าน Cognitive Domain ของ Bloom หมายถึง การวัดหรือการวินิจฉัยเกี่ยวกับคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ดังการใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้นักศึกษาเกิดทักษะความชำนาญด้านต่าง ๆ เช่น กิจกรรมการเรียนรู้โดยมีเป้าหมาย การใช้วิธีการตรวจสอบ (Checking) หรือการวิพากษ์วิจารณ์ (Critiquing) การประเมิน (Appraise) การอภิปราย (Argue) การแก้ต่าง (Defend) การคัดเลือก (Select) การสนับสนุน (Support) การพิจารณา (Weigh) เป็นต้น

⁶ Anderson, Lorin W. and Krathwohl David R., *A taxonomy for learning, teaching, and assessing : a revision of Bloom's taxonomy of educational objectives*, (New York: Longman, 2001), 31.

วัตถุประสงค์ของหลักสูตรและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2554⁷ และหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2560⁸ มีวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันเพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม เคารพในสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ยึดถือและปฏิบัติตามจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพกฎหมาย
2. มีองค์ความรู้ทางกฎหมายอย่างเพียงพอต่อการนำไปประกอบวิชาชีพกฎหมาย การศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไป หรือการค้นคว้าวิจัย มีทักษะในการนำความรู้ทางกฎหมายไปใช้ในเชิงปฏิบัติ
3. มีทักษะในการใช้เหตุผลทางกฎหมาย การคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และวิพากษ์วิจารณ์ทั้งในประเด็นปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย อย่างมีความเชื่อมโยงหรือบูรณาการกับศาสตร์อื่น
4. มีความรับผิดชอบต่อตนเอง วิชาชีพ และสังคม มีจิตสาธารณะ เห็นแก่ประโยชน์เพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง
5. มีความสามารถในการปรับตัว รับฟัง ยอมรับความคิดเห็น ทำงานกับผู้อื่นได้ทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตาม
6. ตระหนักในบทบาท สำคัญในการเข้าถึงความยุติธรรมและความรับผิดชอบต่อตนเอง ชุมชน ท้องถิ่น สังคมและประเทศชาติในฐานะนักกฎหมาย รวมไปถึงมีจิตใจให้ความใส่ใจแก่บุคคลหรือสังคมที่เดือดร้อนหรือด้อยโอกาส

⁷ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2554, (สงขลา: คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2554), 11-12.

⁸ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2560, (สงขลา: คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2560), 14.

7. มีทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศที่จำเป็นในการประกอบวิชาชีพกฎหมาย หรืออาชีพอื่นตามควรแก่กรณี และทักษะในการสื่อสาร การเจรจาต่อรองและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เพียงพอในการประกอบวิชาชีพกฎหมาย

8. มีความรู้และทักษะพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship) และสามารถนำความรู้และทักษะในทางกฎหมายไปปรับใช้เพื่อตอบสนองต่อการพัฒนานวัตกรรม เทคโนโลยีและความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิด Thailand 4.0

มาตรฐานผลการเรียนรู้วิชากฎหมายภาษีอากร 2

วิชากฎหมายภาษีอากร 2 ถูกกำหนดเป็นวิชาเลือกเฉพาะของสาขากฎหมาย ธุรกิจ ในหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2554 ซึ่งมีผลบังคับใช้กับนักศึกษา คณะนิติศาสตร์ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 - 2559 และหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2560 ซึ่งมีผลบังคับใช้กับนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2560-2564 ได้กำหนด คำอธิบายรายวิชาโดยเป็นการศึกษาหลักการ และแนวคิดของการจัดเก็บภาษีบริโภค และภาษีทรัพย์สิน หลักกฎหมายภาษีสรรพสามิต ภาษีศุลกากร ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่และภาษีการรับมรดก ซึ่งหลักสูตรได้กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ ออกเป็น 5 ด้าน คือ คุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี แต่รายการของมาตรฐานผลการเรียนรู้ในแต่ละด้านของทั้งสองหลักสูตร จะมีความแตกต่างกัน สำหรับการกำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ขั้นต่ำมีการจำแนก ออกเป็น 5 ด้านเช่นเดียวกัน แต่รายการของมาตรฐานผลการเรียนรู้ขั้นต่ำในแต่ละด้าน ของทั้งสองหลักสูตรจะมีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2554 มิได้กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ขั้นต่ำด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี แต่หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2560 ได้กำหนดมาตรฐาน ผลการเรียนรู้ขั้นต่ำด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีไว้

ผลการศึกษาวิจัยการวัดผลการเรียนรู้

ผลการศึกษาวิจัยการวัดผลการเรียนรู้ ประกอบด้วยการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก การวิเคราะห์สมุดคำตอบการสอบปลายภาค การวิเคราะห์ผลการทดสอบย่อยในชั้นเรียนและการวิเคราะห์รายงานผลการศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์เชิงลึก

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีความเห็นตรงกันว่า นักศึกษาในวิชากฎหมายภาษาอากรต้องสามารถคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาข้อเท็จจริงทางภาษอากรที่เกิดขึ้นจริงได้เบื้องต้น ดังนั้น จึงต้องใช้วิธีการสอนที่กระตุ้นให้นักศึกษาใช้ความคิดเน้นการวิเคราะห์และให้นักศึกษามีประสบการณ์ในทางปฏิบัติ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนวิชากฎหมายอากรในปัจจุบันไม่ได้มุ่งหมายเพียงแค่เนื้อหากฎหมายที่เป็นสาระสำคัญอย่างเดียวเท่านั้น แต่จะต้องมีทักษะการคิดวิเคราะห์เพื่อแก้ไขปัญหาอีกด้วย

ผู้เชี่ยวชาญได้เผยให้เห็นปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเรียนรู้และการวัดผลการเรียนรู้ในวิชากฎหมายภาษาอากร กล่าวคือ กฎหมายภาษาอากรเป็นเรื่องไกลตัวสำหรับผู้เรียน ดังนั้นจึงต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มการเรียนรู้ (Section) เพื่อเน้นการสอนในลักษณะกระตุ้นวิเคราะห์ รวมถึงการฝึกการยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีและการมอบหมายให้นักศึกษาค้นหาและเล่าข่าวเกี่ยวกับกฎหมายภาษาอากร เพื่อฝึกการคิดวิเคราะห์ประกอบหลักกฎหมาย อย่างไรก็ตามการจัดการกระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบข้างต้นยังคงเกิดปัญหาและอุปสรรคเช่นเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นการจัดห้องเรียนจำนวนหลายห้องเรียนเพื่อสนับสนุนการแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มการเรียนรู้หรือการไม่เข้าใจบทเรียนการฝึกยื่นแบบแสดงรายการ เป็นต้น

นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นตรงกันว่า ควรพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาเพื่อให้นักศึกษามีทักษะการคิดวิเคราะห์และการประเมินคุณค่าสิ่งต่าง ๆ ด้วยการฝึกการคิดวิเคราะห์และการคำนวณเบื้องต้น และควรให้ความสำคัญกับการศึกษาแบบ Case study

เนื่องจากเป็นวิธีการสอนอย่างหนึ่งที่จะฝึกฝนให้นักศึกษาสามารถมีทักษะการคิดวิเคราะห์หรือประเมินคุณค่าได้

2. ผลการวิเคราะห์สมุดคำตอบปลายภาค

การศึกษาในครั้งนี้พบว่า นักศึกษาจะต้องตอบคำถามเชิงการวิเคราะห์และการประเมินคุณค่าในการสอบปลายภาคทุกครั้งในปีการศึกษา 2559-2562 ซึ่งนอกจากเป็นคำถามที่วัดองค์ความรู้จากเนื้อหาที่เรียนแล้ว ยังต้องการให้นักศึกษาเขียนตอบในเชิงการวิเคราะห์และการประเมินคุณค่าอีกด้วย โดยมีจำนวนคำถามที่ได้สัดส่วนกับคำถามวัดความรู้และการปรับใช้กฎหมาย เมื่อตรวจคำตอบพบว่า นักศึกษาได้รับคะแนนสอบปลายภาคสำหรับคำถามเชิงการวิเคราะห์และการประเมินคุณค่าในระดับดีและดีมาก และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นหากเปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2559-2562 แต่ระดับคะแนนมีปัจจัยเข้ามาเกี่ยวข้องหลายประการ คือ จำนวนคำถาม ระดับความยากง่ายของคำถาม และความแปรปรวนของการให้คะแนนของผู้ตรวจคำตอบ ดังนั้น นักศึกษามีทักษะการคิดวิเคราะห์และการประเมินคุณค่าที่ดีกว่าเดิม ซึ่งสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของรายวิชา

3. ผลการวิเคราะห์การทดสอบย่อยในชั้นเรียน

การศึกษาในครั้งนี้พบว่า นักศึกษาจะต้องตอบคำถามเชิงการวิเคราะห์ และการประเมินคุณค่าในการทดสอบย่อยในชั้นเรียนทุกครั้งระหว่างปีการศึกษา 2559-2562 และคำถามเชิงวิเคราะห์และการประเมินคุณค่ามีจำนวนข้อเพิ่มสูงขึ้นทุกปี เมื่อเทียบสัดส่วนกับคำถามวัดองค์ความรู้หรือความจำ เมื่อตรวจคำตอบพบว่า นักศึกษาได้รับคะแนนทดสอบย่อยสำหรับคำถามเชิงการวิเคราะห์ และการประเมินคุณค่าในระดับดีและดีมาก แต่มีระดับคะแนนที่แตกต่างกันในแต่ละปีการศึกษา ซึ่งมีปัจจัยเข้ามาเกี่ยวข้องกับผลระดับคะแนนหลายประการ คือ จำนวนคำถาม ระดับความยากง่ายของคำถาม และความแปรปรวนของการให้คะแนนของผู้ตรวจคำตอบ โดยสรุปแล้วนักศึกษามีทักษะการคิดวิเคราะห์และการประเมินคุณค่าที่ดีกว่าเดิม ซึ่งสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของรายวิชา

4. ผลการวิเคราะห์รายงานผลการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า ผู้วิจัยได้มอบหมายให้นักศึกษาจัดทำรายงานผลการศึกษา (ทำรายงาน) ในระหว่างปีการศึกษา 2559-2561 ในประเด็นปัญหาที่ได้กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัดส่วนคะแนนการวิเคราะห์และการประเมินคุณค่าในรายงานผลการศึกษาในระดับสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นทุกปี กล่าวคือ ร้อยละ 35 ร้อยละ 42.5 และร้อยละ 50 ของคะแนนรายงานผลการศึกษาในแต่ละปีการศึกษา นอกจากสัดส่วนคะแนนการวัดผลด้านอื่น ๆ ซึ่งผลคะแนนปรากฏว่า นักศึกษาได้รับผลคะแนนการวิเคราะห์และการประเมินคุณค่าในรายงานผลการศึกษาระดับดีมากและระดับดีในแต่ละปีการศึกษา แต่มีปัจจัยที่มีผลต่อระดับคะแนน คือ หัวข้อรายงานที่มีความแตกต่างกัน ขอบเขตของเนื้อหา รายงานระดับความยากง่ายของหัวข้อรายงาน และความแปรปรวนของการให้คะแนนของผู้ตรวจคำตอบ โดยสรุปแล้วนักศึกษามีทักษะการคิดวิเคราะห์และการประเมินคุณค่าที่ดีกว่าเดิม ซึ่งสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของรายวิชา

แนวทางการพัฒนาทักษะการวิเคราะห์และการประเมินคุณค่าโดยใช้ปัญหาเป็นฐานการเรียนรู้ในวิชากฎหมายอาญา 2

เมื่อได้พิจารณาถึงผลการศึกษาประกอบกับประสบการณ์การดำเนินการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของผู้วิจัยในวิชากฎหมายอาญา 2 แล้ว ผู้วิจัยจึงเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะการวิเคราะห์และการประเมินคุณค่า โดยใช้ปัญหาเป็นฐานการเรียนรู้ในวิชากฎหมายอาญา 2 เป็นสามขั้นตอน คือ การเตรียมการจัดการเรียนการสอน การดำเนินการจัดการเรียนการสอน และการสรุปผลและวิเคราะห์การจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1. การเตรียมการจัดการเรียนการสอน

การเตรียมการจัดการเรียนการสอนเป็นขั้นตอนแรกของแนวทางการพัฒนาทักษะการวิเคราะห์และการประเมินคุณค่า โดยใช้ปัญหาเป็นฐานการเรียนรู้ในวิชากฎหมายอาญา 2 มีวัตถุประสงค์ เพื่อจัดทำแผนการสอน กำหนดวัตถุประสงค์

การเรียนรู้ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้และการวัดผลการเรียนรู้ โดยเป็นการดำเนินการเพื่อมุ่งเป้าการพัฒนาทักษะการวิเคราะห์และการประเมินคุณค่า ซึ่งแยกพิจารณา ดังนี้

1.1 การจัดทำแผนการสอน

แผนการสอนรายวิชากฎหมายวิชาชีพอากรเป็นการจำแนกหัวข้อการเรียนรู้ตามคำอธิบายรายวิชาออกเป็น ส่วน ๆ โดยอาจจัดทำแผนการสอนเป็นรายสัปดาห์จำนวน 15 สัปดาห์ หรือเป็นรายหัวข้อย่อยของเรื่องที่จะศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้จัดทำแผนการสอนเป็นรายสัปดาห์จำนวน 15 สัปดาห์ เพื่อให้สอดคล้องกับ มคอ.3 ตามข้อกำหนดของมหาวิทยาลัย และได้จัดทำแผนการสอนรายหัวข้อย่อยของเรื่องที่จะศึกษา เพื่อนำมาเป็นคู่มือการสอนของตนเอง การจัดทำแผนการสอนรายหัวข้อย่อยจะทำให้มีการจัดเรียงลำดับความของเรื่องทั้งรายวิชาจากองค์ความรู้ขั้นพื้นฐานไปสู่องค์ความรู้ที่มีความซับซ้อน

1.2 การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้

นอกจากนี้ แผนการสอนรายหัวข้อย่อยจะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้และจำแนกเป็นข้ออย่างชัดเจน เนื่องจากการศึกษาในแต่ละเรื่องของแต่ละหัวข้อย่อยจะมีวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่แตกต่างกันไป ผู้วิจัยได้ระบุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ออกเป็น 4 ระดับ คือ มีความรู้และความเข้าใจ การปรับใช้กฎหมาย การคิดวิเคราะห์และการประเมินคุณค่า และการเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา แต่จะเน้นหนักวัตถุประสงค์การปรับใช้กฎหมาย และการคิดวิเคราะห์พร้อมกับการประเมินคุณค่าเกี่ยวกับหัวข้อย่อยที่มีการศึกษา ทั้งนี้จะมีการแจ้งในชั้นเรียนให้นักศึกษาทราบวัตถุประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละหัวข้อย่อย ให้นักศึกษาทราบก่อนการเรียนทุกครั้ง เพื่อให้ให้นักศึกษาได้เข้าใจเป้าหมายหัวข้อการเรียนแต่ละเรื่อง

1.3 การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้

ผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยมีการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนและนอกห้องเรียน สำหรับกิจกรรมการเรียนรู้ที่เกิดในห้องเรียนนั้น การใช้วิธีการบรรยายยังคงมีความจำเป็นสำหรับการศึกษาหลักกฎหมายวิชาชีพสหวิชาชีพ แต่การเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ และการประเมิน

คุณค่านั้นจะต้องใช้วิธีนำกรณีศึกษาที่เกิดขึ้นจริง หรือที่สมมติเหตุการณ์ขึ้นมาประกอบการศึกษาร่วมกับวิธีการบรรยาย กรณีศึกษาที่เกิดขึ้นจริง เช่น คำพิพากษาศาลฎีกา ข้อหารือ ภาษีอากร ข่าวดาร การปฏิบัติของหน่วยงานรัฐ เป็นต้น กรณีศึกษาที่เป็นเหตุการณ์สมมติเกิดจากการที่ผู้วิจัยได้สมมติเหตุการณ์ข้อเท็จจริง และนำมาใช้ในการศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์และการประเมินคุณค่าของกรณีศึกษาดังกล่าว สำหรับการใช้กิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียนนั้น สามารถใช้วิธีมอบหมายให้นักศึกษาสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ นอกชั้นเรียนในประเด็นปัญหาตามที่ผู้สอนกำหนดพร้อมทั้งจัดทำรายงานการศึกษาประเด็นปัญหาเฉพาะกรณี นอกจากนี้สามารถใช้วิธีการจัดการศึกษาดูงานนอกสถานที่รอบมหาวิทยาลัยได้อีกด้วย

1.4 การกำหนดการวัดผลการเรียนรู้

การกำหนดการวัดผลการเรียนรู้เป็นการกำหนดช่วงวันเวลาที่นักศึกษาจะต้องได้รับการวัดผลการเรียนรู้ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วจะต้องมีการวัดผลการเรียนรู้ตลอดภาคการศึกษา และนักศึกษาจะทราบกำหนดวันเวลาที่แน่ชัดในการวัดผลการเรียนรู้ นอกจากนี้จะต้องมีการวัดผลการเรียนรู้ในหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นการทำแบบทดสอบก่อนเรียน การทำแบบทดสอบหลังเรียน โดยการจัดทำใบกิจกรรมประจำภายหลังจากเสร็จสิ้นการเรียนการสอน การจัดทำรายงานศึกษาประเด็นปัญหาเฉพาะกรณี การนำเสนองานรายบุคคลและรายกลุ่ม การพูดคุยให้ความเห็นในชั้นเรียน และการสอบปลายภาค

2. การดำเนินการจัดการเรียนการสอน

การดำเนินการจัดการเรียนการสอนเป็นขั้นตอนถัดมาของแนวทางการพัฒนาทักษะการวิเคราะห์และการประเมินคุณค่าโดยใช้ปัญหาเป็นฐานการเรียนรู้ในวิชากฎหมายภาษีอากร 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อปฏิบัติตามแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รูปแบบการวัดผลการเรียนรู้และกำหนดเวลาวัดผลการเรียนรู้ โดยเป็นการดำเนินการเพื่อมุ่งเป้าการฝึกทักษะการวิเคราะห์และการประเมินคุณค่า ซึ่งแยกพิจารณา ดังนี้

2.1 การปฏิบัติตามแผนการสอน

แผนการสอนเป็นรายสัปดาห์จำนวน 15 สัปดาห์ และแผนการสอนรายหัวข้อย่อยของเรื่องที่จะศึกษาที่ได้จัดทำขึ้นจะต้องนำมาปรับใช้เมื่อมีการจัดการเรียนการสอนอย่างเคร่งครัด โดยมีการจดบันทึกเพิ่มเติมว่าได้มีการปฏิบัติตามแผนการสอนครบถ้วนทุกหัวข้อหรือไม่ รวมถึงการพบเจอปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ หรือไม่ เพื่อนำไปปรับปรุงการจัดทำแผนการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในคราวต่อไป

2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การพัฒนาการคิดวิเคราะห์และการประเมินคุณค่าให้กับนักศึกษาโดยใช้ปัญหาเป็นฐานการเรียนรู้ในวิชากฎหมายภาษีอากร 2 ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

2.2.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนประกอบด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้คือ การอธิบายชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาในแต่ละเรื่องที่จะทำการศึกษา การอธิบายภาพรวมของสาระสำคัญในเรื่องที่จะทำการศึกษา การอธิบายชี้แจงวิธีการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง การอธิบายชี้แจงการวัดและประเมินผลในแต่ละเรื่องที่จะทำการศึกษา การบรรยายองค์ความรู้ของเรื่องที่จะทำการศึกษาตามลำดับตั้งแต่หัวข้อใหญ่จนกระทั่งหัวข้อย่อย พร้อมทั้งยกกรณีตัวอย่าง การชักจูงให้นักศึกษาร่วมคิด วิพากษ์วิจารณ์และวิเคราะห์ข้อดีข้อด้อยของเรื่องที่จะทำการศึกษา และการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม การรายงานหน้าชั้นเรียนหรือการทดสอบย่อยในเรื่องที่จะทำการศึกษา

2.2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกชั้นเรียน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกชั้นเรียนประกอบด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้ คือ การมอบหมายประเด็นปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากร 2 ให้แก่นักศึกษา และให้นักศึกษาค้นคว้า สืบหาและสอบถามข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง และข้อกฎหมาย เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์วิจารณ์ประเด็นปัญหาและหาแนวทางแก้ไข ปัญหา นอกจากนี้มีการนำนักศึกษาไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายภาษี

อากร 2 เช่น สถานประกอบการของเอกชน หน่วยงานของรัฐ เป็นต้น พร้อมทั้งมอบหมายให้นักศึกษาสอบถามและจดบันทึกข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เพื่อนำมาวิเคราะห์วิจารณ์ร่วมกันในชั้นเรียน

2.2.3 รูปแบบการวัดผลการเรียนรู้

การวัดผลการเรียนรู้ในวิชากฎหมายอาศิอากร 2 ต้องมีการวัดผลการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบและมีการวัดผลการเรียนรู้มากกว่าหนึ่งครั้ง ซึ่งแยกพิจารณา ดังนี้

1) การวัดผลการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบ

การวัดผลการเรียนรู้ในวิชากฎหมายอาศิอากรเพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์และการประเมินคุณค่าให้กับนักศึกษาโดยใช้ปัญหาเป็นฐานการเรียนรู้ได้แก่การวัดผลการเรียนรู้ดังต่อไปนี้

(1) การตรวจสอบและประเมินระดับองค์ความรู้ของนักศึกษา ก่อนเข้าบทเรียน เช่น การทำแบบทดสอบย่อย การตอบคำถามผู้สอนในชั้นเรียน การแสดงความคิดเห็นระหว่างนักศึกษา เป็นต้น

(2) การตรวจสอบระดับมาตรฐานการเรียนรู้ของนักศึกษาตามที่กำหนดใน มคอ.3 เมื่อจบบทเรียนในแต่ละหัวข้อ เช่น การทำแบบทดสอบย่อย การตอบคำถามผู้สอนในชั้นเรียน การแสดงความคิดเห็นระหว่างนักศึกษา การรายงานหน้าชั้นเรียนในประเด็นปัญหาตามที่ได้รับมอบหมาย เป็นต้น

(3) การตรวจสอบและประเมินมาตรฐานการเรียนรู้ของนักศึกษาตามที่กำหนดใน มคอ.3 เมื่อสิ้นสุดภาคเรียน เช่น การสอบปลายภาค การจัดทำรายงานกลุ่ม การนำเสนอผลสะท้อนกลับ เป็นต้น

2) เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้ในแต่ละรูปแบบ

การเรียนรู้ในวิชากฎหมายอาศิอากร 2 สามารถวัดผลการเรียนรู้ได้หลากหลายรูปแบบดังที่ได้กล่าวข้างต้น ซึ่งในการวัดผลการเรียนรู้แต่ละรูปแบบ

จะช่วยพัฒนาการคิดวิเคราะห์และการประเมินคุณค่าให้กับนักศึกษา โดยใช้ปัญหาเป็นฐานการเรียนรู้ได้อย่างไรบ้างนั้น สามารถพิจารณาได้ ดังนี้

(1) การทำแบบทดสอบย่อย จะต้องประกอบด้วยคำถามที่มีลักษณะประเมินองค์ความรู้และความเข้าใจของผู้เรียน และประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์และการประเมินคุณค่าในขณะเดียวกันให้กับนักศึกษา ซึ่งจะต้องมีสัดส่วนคำถามทั้งสองลักษณะจำนวนกึ่งหนึ่งเสมอ หรือมีคำถามการคิดวิเคราะห์และการประเมินคุณค่าในสัดส่วนที่มากกว่า

(2) การตอบคำถามผู้สอนในชั้นเรียน ผู้สอนสามารถใช้วิธีการตั้งคำถามที่มีข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายแบบมีความซับซ้อนเพื่อให้ นักศึกษาคิดและตอบคำถาม หากนักศึกษาไม่สามารถตอบคำถามได้อย่างถูกต้องครบถ้วนจึงใช้วิธีการอธิบายและการวิเคราะห์วิจารณ์เพื่อให้นักศึกษาได้เห็นเป็นตัวอย่าง หรือสามารถใช้วิธีการตั้งคำถามที่ไม่ยุ่งยากเพื่อให้นักศึกษามีความมั่นใจในการตอบคำถามได้อย่างถูกต้องได้เช่นเดียวกัน

(3) การแสดงความคิดเห็นระหว่างนักศึกษา ผู้สอนสามารถใช้วิธีการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการประเมินคุณค่าให้แก่ นักศึกษาด้วยวิธีการยกกรณีศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษา โดยสอบถามถึงเหตุผลของนักศึกษาในการตอบคำถามและแนะนำวิธีการคิดวิเคราะห์และวิธีการตอบคำถามให้แก่ นักศึกษาร่วมด้วย ทั้งนี้ควรให้นักศึกษาสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระและไม่ยึดติดกับความคิดเห็นของผู้สอน

(4) การรายงานหน้าชั้นเรียนในประเด็นปัญหาตามที่ได้รับมอบหมาย นักศึกษาแต่ละคนจะต้องมีโอกาสนฝึกฝนการรายงานหน้าชั้นเรียนในประเด็นปัญหาที่ได้รับมอบหมาย พร้อมทั้งมีการกำหนดระยะเวลา รูปแบบและวิธีการของการรายงาน โดยผู้สอนต้องแนะนำเทคนิคการรายงานหน้าชั้นเรียนและการใช้บุคลิกภาพที่เหมาะสม

(5) การสอบปลายภาค ข้อสอบปลายภาคจะประกอบด้วยคำถามที่มีลักษณะประเมินองค์ความรู้และความเข้าใจของผู้เรียน และประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์และการประเมินคุณค่าในขณะเดียวกันให้กับนักศึกษา ซึ่งจะต้องมีสัดส่วนคำถามทั้งสองลักษณะจำนวนกึ่งหนึ่งเสมอหรือมีคำถามการคิดวิเคราะห์และการประเมินคุณค่าในสัดส่วนที่มากกว่า

(6) การจัดทำรายงานกลุ่ม ผู้สอนควรมอบหมายให้นักศึกษาดำเนินการค้นคว้า จัดทำรายงานและนำเสนอรายงานปัญหาใดปัญหาหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับวิชากฎหมายภาคีการ 2 โดยมีการแบ่งกลุ่มภายในชั้นเรียนออกเป็นจำนวนกลุ่มตามความเหมาะสม ทั้งนี้ผู้สอนควรเป็นผู้กำหนดหัวข้อรายงานกลุ่มตลอดจนองค์ประกอบและวิธีการวัดผลของรายงานผลการศึกษา

(7) การนำเสนอผลสะท้อนกลับ ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความรู้และความคิดเห็นอันเนื่องมาจากการศึกษาวิชากฎหมายภาคีการ 2 การนำเสนอผลการสะท้อนกลับอาจอยู่ในรูปของการพูดคุยแสดงความรู้และความคิดเห็นในชั้นเรียนแบบไม่เป็นทางการ หรือการจัดทำเอกสารอย่างเป็นทางการเพื่อนำเสนอผลสะท้อนกลับจากการศึกษารายวิชา

3) การวัดผลการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ

การวัดผลการเรียนรู้ที่หลากหลายดังที่กล่าวข้างต้นต้องกระทำอย่างสม่ำเสมอ โดยต้องมีการวัดผลการเรียนรู้ภายหลังจบบทเรียนในแต่ละหัวข้อเป็นอย่างน้อยที่สุด ซึ่งแยกพิจารณา ดังนี้

(1) การวัดผลการเรียนรู้ก่อนเริ่มต้นเข้าสู่บทเรียน ซึ่งจะมีการดำเนินการทุกครั้งก่อนเริ่มต้นศึกษาหัวข้อต่าง ๆ ของบทเรียน

(2) การวัดผลการเรียนรู้ระหว่างศึกษาแต่ละบทเรียน ซึ่งจะมีการดำเนินการทุกครั้งระหว่างศึกษาแต่ละบทเรียน หากแต่ละบทเรียนประกอบด้วยหลายหัวข้อย่อยแล้ว การวัดผลการเรียนรู้ระหว่างศึกษาแต่ละบทเรียนจะมีความถี่การวัดผลการเรียนรู้ที่มากขึ้นตามไปด้วย

(3) การวัดผลการเรียนรู้เมื่อจบบทเรียน การศึกษาจบจบบทเรียนในแต่ละหัวข้อจะต้องมีการวัดผลการเรียนรู้ ซึ่งอาจมีการวัดผลการเรียนรู้ได้มากกว่าหนึ่งครั้งเช่นเดียวกัน

(4) การวัดผลการเรียนรู้เมื่อสิ้นสุดภาคเรียน โดยเป็นการวัดผลการเรียนรู้ตามที่มหาวิทยาลัยและคณะได้กำหนดช่วงระยะเวลาของการสอบปลายภาค ซึ่งเป็นการวัดผลการเรียนรู้ครั้งสุดท้ายก่อนที่ผู้สอนจะประเมินระดับคะแนนหรือเกรดของนักศึกษา

2.2.4 กำหนดเวลาการวัดผลการเรียนรู้

การกำหนดเวลาและช่วงเวลาของการวัดผลการเรียนรู้จะส่งผลทำให้ผู้สอนสามารถวางแผนการจัดการเรียนรู้และการวัดผลการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งยังช่วยให้นักศึกษาสามารถเตรียมตัวและปฏิบัติตามในเรื่องการวัดผลการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้อง ดังนั้นกำหนดเวลาวัดผลการเรียนรู้จึงต้องมีการกำหนดช่วงเวลาอย่างชัดเจนเป็นการล่วงหน้า เช่น กำหนดทดสอบย่อยภายหลังการเรียนการสอนในแต่ละคาบหรือแต่ละสัปดาห์ กำหนดจัดส่งรายงานกลุ่มในวันที่ 2 เมษายน 2563 เป็นต้น

นอกจากนี้การกำหนดเวลาการวัดผลการเรียนรู้ควรจะมีการยืดหยุ่นได้ หากเกิดสถานการณ์บางอย่างที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น การเกิดสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นต้น จนส่งผลทำให้เกิดอุปสรรคต่อการวัดผลการเรียนรู้แล้ว ผู้สอนจะต้องปรับเปลี่ยนกำหนดเวลาการวัดผลการเรียนรู้เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปและเพื่อรักษาผลประโยชน์ของนักศึกษาให้มากที่สุดภายใต้หลักการวัดผลการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพ

3. การสรุปผลและวิเคราะห์การจัดการเรียนการสอน

การสรุปผลและวิเคราะห์การจัดการเรียนการสอนเป็นอีกหนึ่งขั้นตอนของแนวทางการพัฒนาทักษะการวิเคราะห์และการประเมินคุณค่า โดยใช้ปัญหาเป็นฐานการ

เรียนรู้ในวิชากฎหมายภาษีอากร 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อการสรุปผลการเรียนรู้ โดยผู้สอนและผู้ร่วม และการวิเคราะห์การจัดการเรียนการสอนโดยผู้สอน ซึ่งแยกพิจารณา ดังนี้

3.1 การสรุปผลการเรียนรู้

การสรุปผลการเรียนรู้เป็นขั้นตอนการเรียนรู้ที่มีวัตถุประสงค์ต้องการให้ผู้สอนย่อความเฉพาะใจความสำคัญของเรื่องที่ทำการศึกษาเป็นประเด็น ๆ ไป และเพื่อให้ผู้เรียนสามารถจับใจความและสรุปสาระสำคัญของเรื่องที่ทำการศึกษาได้ ซึ่งการสรุปผลการเรียนรู้สามารถกระทำได้ในชั้นเรียนและภายนอกชั้นเรียน สำหรับการสรุปผลการเรียนรู้ภายในชั้นเรียน ผู้สอนควรสรุปย่อความเฉพาะใจความสำคัญของเรื่องที่ทำการศึกษาเป็นประเด็น ๆ ไป เช่น ภาษีสรรพสามิตเป็นภาษีการขาย หรือภาษีสรรพสามิตจัดเก็บภาษีตามมูลค่าหรือปริมาณของสินค้าและบริการ เป็นต้น ซึ่งอาจเป็นการพูดสรุปในชั้นเรียนหรือสรุปเป็นเอกสารในเอกสารคำสอน เพื่อให้นักศึกษาได้ฟังและรับทราบในขณะที่ทำการสอนในชั้นเรียน

ส่วนการสรุปผลการเรียนรู้นอกชั้นเรียนเป็นขั้นตอนที่ผู้สอนดำเนินการด้วยตนเอง เพื่อสรุปย่อความเฉพาะใจความสำคัญของเรื่องที่ทำการศึกษาเป็นประเด็น ๆ ไป และทำการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรในเอกสารแผนการสอน เอกสารประกอบการสอน หรือเอกสารคำสอน แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นการสรุปผลการเรียนรู้ในรูปแบบใด ผู้สอนต้องนำเอาผลสรุปผลการเรียนรู้ไปวิเคราะห์การจัดการเรียนการสอนในขั้นตอนต่อไป

3.2 การวิเคราะห์การจัดการเรียนการสอน

การวิเคราะห์การจัดการเรียนการสอนเป็นขั้นตอนที่สืบเนื่องจากการดำเนินการจัดการเรียนการสอน และการสรุปผลการเรียนรู้ การวิเคราะห์การจัดการเรียนการสอนเป็นการใคร่ครวญและการแยกแยะการจัดการเรียนการสอนออกเป็นส่วน ๆ เพื่อศึกษาวิเคราะห์ให้ถ่องแท้ว่า การจัดการเรียนการสอนในรายวิชากฎหมายภาษีอากร 2 มีจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและปัญหาอุปสรรคอย่างไรบ้าง ซึ่งแยกพิจารณา ดังนี้

3.2.1 จุดแข็ง หมายถึง ลักษณะพิเศษของการจัดการเรียนการสอนของวิชากฎหมายอาชีพอากร 2 ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายการจัดการเรียนการสอนของวิชานี้ เช่น การมีเอกสารคำสอน สื่อที่ศุภณูปกรณ์สามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความพร้อมของห้องเรียน การจัดตารางเวลาเรียน ความสามารถของผู้สอน การสนับสนุนงานด้านต่าง ๆ ของคณะ เป็นต้น

3.2.2 จุดอ่อน หมายถึง สภาพการณ์หรือสถานการณ์ที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนวิชากฎหมายอาชีพอากร 2 ไม่บรรลุเป้าหมาย เช่น นักศึกษาขาดเรียนบ่อยครั้ง อาจารย์บรรยายโดยไม่มีการบรรยายชดเชย การที่ผู้สอนไม่เขียนหนังสือตำรา เป็นต้น

3.2.3 โอกาส หมายถึง ช่องทาง จังหวะหรือเวลาที่เหมาะสมที่ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนวิชากฎหมายอาชีพอากร 2 บรรลุเป้าหมาย เช่น การที่หน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัยตอบรับให้นักศึกษาเข้าศึกษาดูงาน การมีวิทยากรผู้เชี่ยวชาญมาบรรยายพิเศษให้กับนักศึกษา การมีหนังสือ ตำราที่เกี่ยวข้องกับวิชากฎหมายอาชีพอากร 2 วางจำหน่ายในท้องตลาด เป็นต้น

3.2.4 ปัญหาอุปสรรค หมายถึง ความขัดข้องต่าง ๆ ที่ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนวิชากฎหมายอาชีพอากร 2 ไม่บรรลุเป้าหมาย เช่น สถานการณ์การเกิดโรคระบาดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19) ทำให้ต้องยุติการบรรยายหรือการสอบปลายภาคให้เร็วขึ้นจากกำหนดเวลาเดิม หน่วยงานภายนอกตอบปฏิเสธไม่ให้นักศึกษาเข้าศึกษาดูงานตามกำหนดเวลาที่ได้มีการกำหนดไว้เป็นการล่วงหน้า เป็นต้น

ผู้สอนควรนำผลของการศึกษาวิเคราะห์การจัดการเรียนการสอนข้างต้นมาพิจารณาวางแผนเตรียมการจัดการเรียนการสอน ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแผน ตรวจสอบ วิเคราะห์และสรุปผลการจัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งปรับการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมต่อไป ซึ่งวางแผนเตรียมการจัดการเรียนการสอนและการดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแผนได้กล่าวถึงรายละเอียดในหัวข้อก่อนหน้านี้แล้ว

4. ภาพรวมแนวทางการพัฒนาทักษะการวิเคราะห์และการประเมินคุณค่า

เมื่อได้พิจารณาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการประเมินคุณค่าโดยใช้ปัญหาเป็นฐานการเรียนรู้ในวิชากฎหมายภาษีอากร 2 แล้ว ผู้วิจัยได้สรุปภาพรวมแนวทางการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการประเมินคุณค่าดังปรากฏในภาพดังต่อไปนี้

ภาพวงจรการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการประเมินคุณค่า
ในวิชากฎหมายภาษีอากร 2

จากภาพแสดงให้เห็นวงจรการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการประเมินคุณค่าในวิชากฎหมายภาษีอากร 2 ซึ่งเริ่มต้นจากกระบวนการการเตรียมการจัดการเรียนการสอน การดำเนินการจัดการเรียนการสอน และสิ้นสุดลงด้วยการสรุปผลและวิเคราะห์การจัดการเรียนการสอน ซึ่งวงจรดังกล่าวนี้เป็นกระบวนการที่ดำเนินการอยู่เสมอ

ตารางกระบวนการและขั้นตอนการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการประเมินคุณค่า
ในวิชากฎหมายอาชีพอากร 2

1. การเตรียมการ	2. การดำเนินการ	3. การสรุปผลและ วิเคราะห์
1) การจัดทำแผนการสอน 2) การกำหนดวัตถุประสงค์ การเรียนรู้ 3) การออกแบบกิจกรรม การเรียนรู้ 4) การวัดผลการเรียนรู้	1) การปฏิบัติตามแผนการสอน 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) รูปแบบการวัดผลการเรียนรู้ 4) กำหนดเวลาวัดผลการเรียนรู้	1) การสรุปผลการ เรียนรู้ 2) การวิเคราะห์การ จัดการเรียนการสอน

จากตารางแสดงให้เห็นกระบวนการและขั้นตอนการพัฒนาทักษะการคิด
วิเคราะห์และการประเมินคุณค่าในวิชากฎหมายอาชีพอากร 2 ประกอบด้วยกระบวนการ
หลักสามขั้นตอน และแต่ละกระบวนการหลัก ประกอบด้วยกระบวนการย่อย ดังนี้

1. การเตรียมการจัดการเรียนการสอนประกอบด้วยจัดทำแผนการสอน
การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้และการวัดผลการ
เรียนรู้

2. การดำเนินการจัดการเรียนการสอนประกอบด้วยปฏิบัติตามแผนการ
สอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รูปแบบการวัดผลการเรียนรู้และกำหนดเวลาวัดผลการ
เรียนรู้

3. การสรุปผลและวิเคราะห์การจัดการเรียนการสอนประกอบด้วยสรุปผล
การเรียนรู้และการวิเคราะห์การจัดการเรียนการสอน

บทส่งท้าย

การศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการสร้างพัฒนาการคิดวิเคราะห์และการประเมินคุณค่าให้กับนักศึกษาโดยใช้ปัญหาเป็นฐานการเรียนรู้ในวิชากฎหมายภาษีอากร 2 เป็นการศึกษาปัญหากรณีผู้สอนจะสามารถสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์และการประเมินคุณค่าให้กับนักศึกษาโดยใช้ปัญหาเป็นฐานการเรียนรู้ในวิชากฎหมายภาษีอากร 2 ได้อย่างไรนั้น ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ของ Benjamin Bloom เฉพาะทักษะการคิดวิเคราะห์และการประเมินคุณค่า โดยนำมาปรับใช้กับการจัดการเรียนการสอนในวิชากฎหมายภาษีอากร 2 เพื่อค้นหาผลการศึกษาวิจัยการวัดผลการเรียนรู้และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการประเมินคุณค่าในวิชากฎหมายภาษีอากร 2 โดยผู้วิจัยเสนอแนะผู้สอนให้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนการสรุปผลและวิเคราะห์การจัดการเรียนการสอน ซึ่งแต่ละกระบวนการหลักจะประกอบด้วยกระบวนการย่อยตามที่ได้กล่าวข้างต้น ทั้งนี้หากได้นำไปปรับใช้และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแล้ว จะทำให้เกิดประโยชน์กับนักศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. *หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2554*. สงขลา: คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2554.
- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. *หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2560*. สงขลา: คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2560.
- ศศิธร บัวทอง. “การวัดและประเมินทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21.” *Veridian E-Journal ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ* 10, ๑.2 (เดือนพฤษภาคม – สิงหาคม 2560): 1857.

Anderson, Lorin W. and Krathwohl, David R. *A taxonomy for learning, teaching, and assessing: a revision of Bloom's taxonomy of educational objectives*. New York: Longman, 2001.

IGI Global. “What is Learning Process.” <https://www.igi-global.com/dictionary/analyzing-farmers-learning-process-in-sustainabledevelopment/16939> (accessed April 13, 2020).

Vanderbilt University. “Bloom’s Taxonomy.” <https://cft.vanderbilt.edu/guides-sub-pages/blooms-taxonomy/> (accessed April 13, 2020).

References

Prince of Songkla University. *Bachelor of Laws Program, 2011*, Songkhla: Faculty of Law Prince of Songkla University, 2011.

Prince of Songkla University. *Bachelor of Laws Program, 2017*, Songkhla: Faculty of Law Prince of Songkla University, 2017.

Sasitorn Buathong. “Assessment and Evaluation of Learning Skills in the 21st Century.” *Veridian E-Journal Thai Edition in Humanities, Social Sciences and Arts* 10, Volume. 2 (May-August 2017): 1857.